

Rovviltnemnda i region 7

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2018/284
Deres ref:
Vår dato: 22.05.2018
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Saksframlegg - møte 2/2018 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

SAK 7/2018 GODKJENNING AV INNKALLING

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 2/2018 uten merknader.

SAK 8/2018 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 1/2018

Utkast til protokoll fra møte 1/2018 er publisert på nemndas nettside. Den er også lagt ved saken (vedlegg 1).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 1/2018 uten merknader.

SAK 9/2018 REVISJON AV FORVALTNINGSPLAN FOR ROVVILT I REGION 7 – NORDLAND

Sekretariatet har ikke utarbeidet eget saksframlegg til denne saken. Vi viser til vårt saksframlegg i sak 3/2018 og til møte mellom nemnda og Klima- og miljødepartementet 23. april i år. Vi anbefaler at nemnda prioriterer arbeidet med å få på plass en forvaltningsplan i tråd med føringene fra overordnet myndighet.

SAK 10/2018 LISENSFELLING AV BJØRN 2018

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av bjørn når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for bjørn i regionen. Videre har rovviltnemnda vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Nemndens myndighet skal for bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. I tilfeller hvor nemnda ikke har denne myndigheten, er den lagt til Miljødirektoratet.

Siste rapport for bjørn fra Nasjonalt overvåkingsprogram er NINA Rapport 1494 *Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2017*. Det framgår av denne rapporten at det er beregnet 6,9 ynglinger av bjørn i Norge i 2017, hvorav ingen i region 7.

Bestandsmålet for region 7 – Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Dette betyr at det er Miljødirektoratet som har myndigheten til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland i år.

Det framgår av rovviltforliket av 17. juni 2011 at rovviltnemndenes syn skal tillegges betydelig vekt, også når nemndene ikke har beslutningsmyndighet i saken. Det er derfor viktig at rovviltnemnda gir sine innspill til direktoratet.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for bjørn ikke er oppfylt i region 7 eller for landet som helhet, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av bjørn i Nordland høsten 2018 derfor ligger hos Miljødirektoratet.

Med bakgrunn i de siste årenes utvikling i antall bjørner i Nordland og skadesituasjonen for sau og tamrein i forhold til bjørn, vurderer Rovviltnemnda i Nordland at det ikke er grunnlag for lisensfelling av bjørn i Nordland i 2018. Dersom det i løpet av vår/sommer 2018 oppstår skadesituasjoner knyttet til hannbjørner i viktige beiteområder, anbefaler vi at direktoratet åpner for en begrenset lisensfelling i slike områder.

Bakgrunn og begrunnelseForvaltningsplan for rovvilt i Nordland

I revidert forvaltningsplan som ble sluttbehandlet av nemnda i mars 2017, ble prioriterte forvaltningsområder for bjørn videreført fra forrige plan:

- Område 1: Indre deler av Nordland mellom Rana og Saltdal, mellom Kallvatnet i Rana kommune og Junkerdalen i Saltdal kommune.
- Område 2: Indre deler av Nordland mellom Sulis i Fauske kommune og Bjørnefjell i Narvik kommune.

Forvaltningsprinsipper for bjørn i forvaltningsplanen

- 2.5.1 Skadefelling i svart sone er i utgangspunktet kun aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Det skal være lavere terskel for felling av hannbjørner enn binner.
- 2.5.2 Dersom det på våren oppdages bjørn i kalvingsland for reindrift innenfor svart sone, eller i randsonen til svart sone, skal det i samråd med reinbeitedistriktet iverksettes avbøtende tiltak.
- 2.5.3 Inntil bestandsmålet for bjørn er oppnådd, åpnes det ikke for lisensfelling i svart sone. Om bestandsmålet oppnås, kan det åpnes for lisensfelling i svart sone, for å bidra til byrdefordeling for sau- og reindriftnæringene. Kvote størrelse og kvotefordeling skal tilpasses oppnåelsen av bestandsmål. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal også tas med i vurderingen.
- 2.5.4 Utenfor svart sone skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn.
- 2.5.5 Utenfor svart sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av bjørn som forventes å gjøre skade.

Tapsutvikling til bjørn

Antall påviste tap av sau til bjørn i fylket varierer noe fra år til år. De største tapene har vi hatt i Hattfjelldal kommune. De siste tre årene har det imidlertid vært en betydelig nedgang i antall tapte sau til bjørn i fylket. Det er videre påvist få tap av rein til bjørn i Nordland; til sammen 7 dyr siden 2005.

I 2017 ble det ikke påvist noen tap av verken sau eller rein til bjørn og det ble heller ikke erstattet beitedyr som drept av bjørn.

Tabellen viser utvikling i påviste tap av sau til bjørn i Nordland i 2008-2017.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Vefsn	Bodø	Saltdal	Sum
2010	1	19							20
2011	7	69			7			3	86
2012		36			26			18	80
2013	15	53	7	4	9		1	12	101
2014	15	27			12			5	59
2015		6			1				8
2016	10					1		1	12
2017									0

Tabellen viser antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i Nordland 2008-2017.

År	Grane	Hattfjelldal	Brønnøy	Hemnes	Rana	Leirfjord	Vefsn	Bodø	Saltdal	Beiarn	Sum
2010	22	158									180
2011	10	300		4	32				12		358
2012		251		0	162				58		471
2013	76	282	43	35	70			9	38		553
2014	83	170			61				13		327
2015		52			2						54
2016	23						8		3		34
2017											0

Bjørn i Nordland

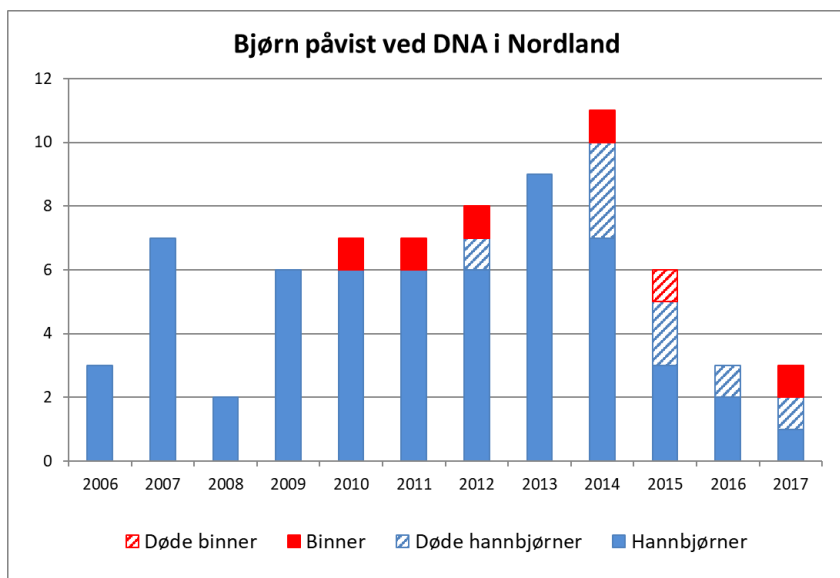
Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av bjørn er 1. april hvert år.

Overvåking av bjørn skjer i dag hovedsakelig ved hjelp av DNA-analyser av ekskrementer og hår. DNA-analysene kan identifisere art, individ, kjønn og slektskap. Antall ungekull som fødes hvert år estimeres med bruk av en modell som baserer seg på innsamlet DNA materiale fra hunnbjørner.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 125 ulike brunbjørner i Norge i 2017. Antall påviste bjørn er på nivå med forrige år, men kjønnsfordelingen viser en større andel hunner i år (55 hunnbjørner og 70 hannbjørner). Binner er i 2017, som før, hovedsakelig påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Nord-Trøndelag og Hedmark, men det er i 2017-materialet to prøver fra binner (Rana i Nordland og Leksvik i

Nord-Trøndelag) som er langt fra sine tidligere registrerte hjemmeområder i Sverige og utenfor kjente binneområder.

I Nordland ble det i 2017 registrert tre bjørner: En hannbjørn i Saltdal (trolig en av ungene til binna som døde i 2015), en hannbjørn i Bindal (skutt i Namsskogan senere samme år) og ei binne i Rana.

Figur: Bjørn påvist ved DNA-analyse i Nordland i perioden 2006-2017. Kilde: Rovbase.

Det er påvist betydelig færre bjørner i Nordland de siste tre årene sammenlignet med foregående år. Til sammen er det siden 2006 påvist 38 ulike bjørner som i kortere eller lengre tid har vært i Nordland.

Bestandsmålet i Nordland er 1 årlig yngling av bjørn. Estimater for 2017 viser 6,9 ynglinger i Norge, hvorav ingen i Nordland.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltninga i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2017 var totalt ni bjørner. Syv av disse ble felt på skadefelling, én på lisensfelling og én ble påkjørt av toget. Ingen ble felt i Nordland. De siste årene er det felt flere bjørner på skadefelling i fjellområdene i Sverige forholdsvis nært Nordlandsgrensa i Salten og på Helgeland.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Vurdering

I Stortingets rovviltforlik fra juni 2011 er det uttalt at forvaltningen skal bidra til å sikre overlevelsen av alle de store rovviltartene i norsk natur. Dette er konkretisert gjennom egne bestandsmål for de ulike rovviltregionene, hvor vi i Nordland bl.a. har mål om 1 årlig yngling av bjørn. Bestanden av bjørn ligger i dag under det fastsatte bestandsmålet for Nordland, og forvaltningen må derfor legge til rette for en bestandsøkning opp mot bestandsmålet.

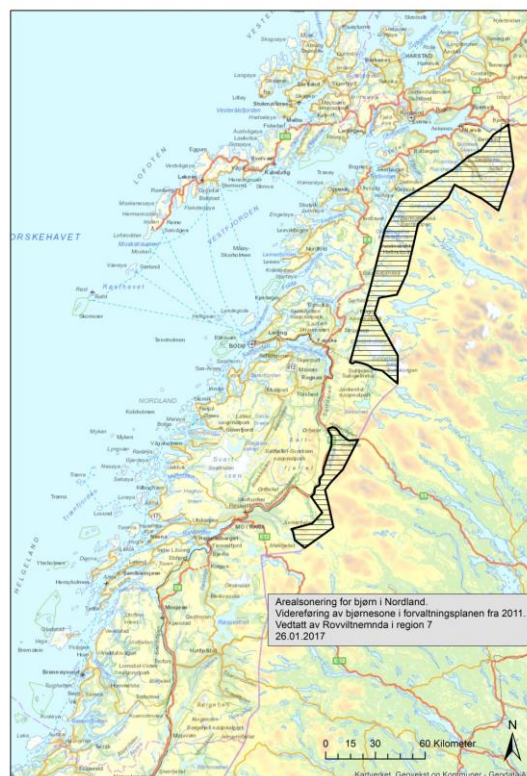
Samtidig skal forvaltningen ivareta hensynet til beitenæringene og andre samfunnsinteresser. Dette skal skje gjennom differensiering av områdene jf. vedtatt forvaltningsplan, ved at enten hensynet til rovviltet eller næringsinteressene skal veie tyngst i det enkelte område. Hensynet til beitenæringene er i rovviltforliket bl.a. konkretisert gjennom presiseringer om at soneinndelingen må forvaltes tydelig, og at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Videre er det uttalt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner utenfor prioriterte yngleområder for bjørn, slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

Nemnda har gjennom revisjon av forvaltningsplanen lagt opp til at det skal åpnes for lisensfelling utenfor vedtatte bjørnesoner, også i år hvor bestandsmålet ikke er nådd. Med de siste årenes utvikling i antall bjørner i Nordland og skadesituasjonen for sau og tamrein i forhold til bjørn, vurderer vi imidlertid at det ikke er grunnlag for lisensfelling av bjørn i Nordland i 2018. I 2017 ble det påvist svært få bjørn i fylket, og det ble ikke påvist noen tap av verken sau eller rein til bjørn.

I forhold til bruk av forvaltningsplanen som styringsverktøy ved fastsetting av lisensfellingskvote, viser vi til de anbefalingene vi ga til nemnda i forbindelse med revisjonsarbeidet og til Miljødirektoratets uttalelse til planen. Den valgte arealdifferensieringen, med et bjørneområde som ikke sammenfaller med områder som biologisk sett ligger til rette for bjørn, vil etter vår vurdering i overskuelig framtid ikke bidra til at bestandsmålet for regionen vil oppnås. Lisensfelling skal i hovedsak tas i bruk som virkemiddel når bestandsmålet er oppnådd. Når planen legger opp til at det skal foregå årlig lisensfelling i alle arealer utenfor det foreslåtte forvaltningsområdet for bjørn, legges det opp til en virkemiddelbruk som ikke er forankret i rovviltforskriftens § 10, jf § 7.

Miljødirektoratet bruker å fastsette lisensfellingskvoten så sent som mulig under beitesesongen, før lisensfellingsperiodens start, for å ta hensyn til skadesituasjoner forårsaket av bjørn utenfor beiteprioriterte områder. Dersom det oppstår skadesituasjoner knyttet til hannbjørner i viktige beiteområder, vurderer vi at det kan være riktig å åpne for en begrenset lisensfelling i slike områder som et tapsforebyggende tiltak.

Kartet viser område som i vedtatt forvaltningsplan for rovvilt i Nordland er avsatt til ynglende bjørn er skravert.

SAK 11/2018 LISENSFELLING AV JERV 2018/2019

Bakgrunn

Etter rovviltforskriften §§ 7 og 10 kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av jerv når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for jerv i regionen. Det framgår av NINA Rapport 1391 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2017* at gjennomsnitt siste tre år i Nordland er 10,7 årlige ynglinger. Fylkesmannen vurderer at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i Nordland, jf. rovviltforskriften.

Det framgår av KLDs brev av 16. desember 2013 om *Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt* og KLDs brev av 24.06.2015 om *Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt - enkelte presiseringer*, at vedtak om lisensfelling av jerv skal fattes senest tre måneder før fellingsstart.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2018/2019 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling på jerv innenfor region 7 – Nordland i 2018/2019. Kvota settes til totalt 16 jerv, hvorav maksimalt 8 tisper.

Nordland fylke deles inn i følgende fellingsområder:

1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 5a. Indre Sør-Salten – utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 6a. Ytre Midtfylke – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre Midtfylke – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen, ingen jakt
- 8a. Indre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre Sør-Helgeland – innenfor jervesonen, ingen jakt
9. Ytre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen

Det åpnes for lisensfelling av halve kvota samlet for alle fellingsområder unntatt i de prioriterte jervesonene. Dersom denne første delen av kvota blir felt, kan Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda tildeler dyr fra resterende kvote til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Lovgrunnlag

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold §§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 7 (Generelle bestemmelser om vedtak fattet av rovviltnemnden):

Rovviltnemnden har myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling etter forskriften § 8 og § 10 og kvote for jakt etter forskriften § 11 når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndens myndighet skal for ulv og bjørn baseres på de siste dokumenterte data om siste års ynglinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd. Tilsvarende skal nemndens myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. (...)

Rovviltforskriften § 10 (Kvote for lisensfelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv):

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsen av en bestand av gaupe, jerv, bjørn og ulv.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

(...)

Rovviltnemnden kan til enhver tid endre eget vedtak om kvote for lisensfelling dersom nye opplysninger tilsier det.

Fellingsperioden er for:

(...) b) jerv: 10. september til og med 15. februar

Rovviltnemnden kan fastsette en kortere fellingsperiode dersom særlige forhold tilsier det. Det kan ikke utøves lisensfelling i de fredningsperioder som viltloven § 10 fastsetter.

Vedtak etter denne paragraf skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være

unntatt, samt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt, jf. forskriften § 6.

Andre relevante politiske føringer og rammevilkår:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Rovviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt den 20. mars i år. Nemnda har satt av definerte forvaltningssoner for jerv i fylket, hvor det er mål om at det vedtatte regionale bestandsmålet for jerv skal oppnås.

Forvaltningsprinsipper for jerv i forvaltningsplanen:

- 2.4.1 Byrdefordeling: Det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringene fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.3.1 Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
- 2.3.2 Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
- 2.3.3 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvoten er gitt. Uttak utenfor forvaltningsområde for jerv skal prioriteres først.
- 2.3.4 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.
- 2.3.5 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarett på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk

differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

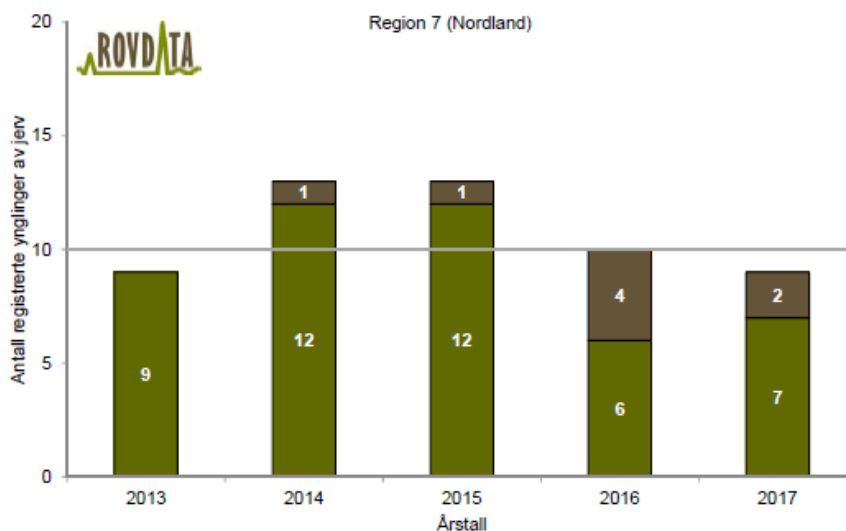
Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i loven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og blir ikke sett på som relevant i denne saken.

Om bestandssituasjonen og overvåking av jerv

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8. Sekretariatet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv er 1. oktober hvert år for yngleregistrering og 15. desember hvert år for DNA-analyser.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige ynglinger av jerv i Norge, hvorav 10 årlige ynglinger i Nordland. Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Siste status for jerv er gitt i NINA Rapport 1391 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2017*. De tre siste årene (2015-2017) er det registrert henholdsvis 65, 50 og 40 ynglinger av jerv på landsbasis. Våren 2017 ble det tatt ut 10 ynglinger, slik at «netto» antall ynglinger i 2017 var 40 stk.

I Nordland er det påvist (antatt og dokumentert) hhv. 13, 10 og 9 ynglinger de siste tre årene. Videre er det i samme periode hhv. 2, 0 og 1 lokaliteter med «usikker yngling».

Antall ynglinger av jerv registrert i Nordland i perioden 2013-2017 (med hiuttak markert i grå farge).
Kilde: Rovdata.

Foreløpige resultater fra årets yngleregistrering viser 11 dokumenterte/antatte ynglinger (kilde: Rovbase). Registreringsarbeidet er ikke helt avsluttet, men SNO melder om at de i hovedsak har kommet i mål i de områder hvor de mistenkte yngling. Endelig rapport fra Rovdata med minimum antall ynglinger av jerv kommer ca. 1. oktober.

Hos jerv er det en varierende andel av de voksne tispene som får valper det enkelte år. Aldersstrukturen hos tispene i bestanden og mattilgangen (f.eks. kadaver) i perioden før ynglesesongen er to av faktorene som påvirker hvor stor andel av tispene som føder unger et gitt år.

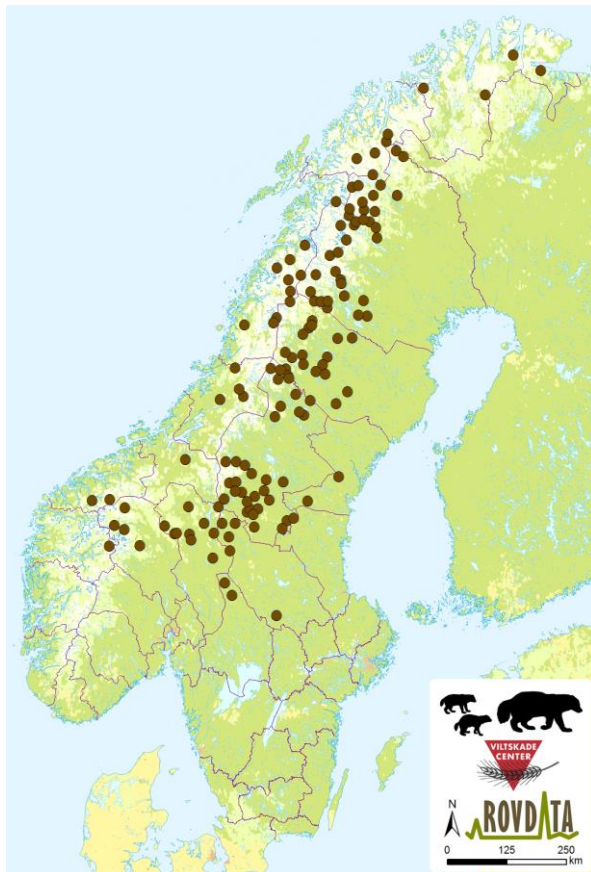
Antall registrerte jerveynglinger i Nordland i 2015–2017, samt foreløpige tall for 2018 (per 22. mai). Kilde: Rovdata og Rovbasen.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 foreløpige tall
Antall registrerte jerveynglinger	9	13	13	10	9	11
Snitt siste tre år	11,7	11,3	11,7	12	10,7	
Estimat antall jerv ¹	72	71	73	75	67	
Identifiserte individ ved DNA ²	103	70	67	77	61	

¹ Bestandsestimert av minimum antall jerv ett år og eldre basert på antall registrerte ynglinger.

² Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse DNA-registrerte individene utgjør.

Vi deler i stor grad våre rovviltbestander med tilgrensende fylker og land, og det skjer en betydelig vandring av rovvilt over grensene. Rovdata har ved DNA-analyser vist at jervebestanden i Nordland er genetisk felles med jerv i Nord-Trøndelag og Sverige. Disse danner en stor østlig jervebestand i Skandinavia.

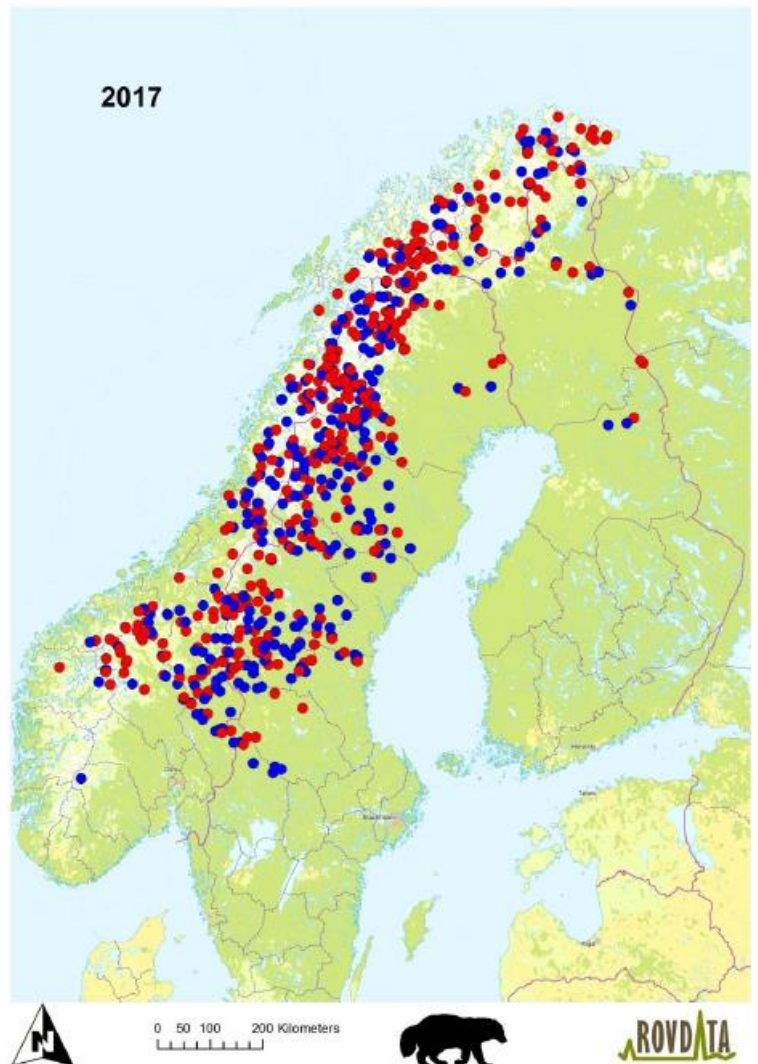

Kart over påviste jerveynglinger i Skandinavia i 2017. Kilde: Rovdata.

Jerv påvist ved DNA-analyser i Nordland

NINA Rapport 1483 *DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2016 og 2017* viser at det ble påvist 77 ulike jerver i Nordland vinteren 2016 og 61 ulike jerver vinteren 2017. I 2017 var første året med heldekkende DNA-innsamling også på svensk side av grensa, og vi ser at mange av jervene som er påvist i Nordland også er registrert i nabofylker eller naboland (28 av 61 jerv i 2017).

Antall identifiserte individer kan sees på som et minimumsestimat for bestandsstørrelse, eller snarere et uttrykk for hvor mange jerver som har vært påvist innom de respektive land, regioner eller län. Det er foreløpig uklart hvor stor andel av den faktiske bestandsstørrelsen disse minimumstallene utgjør. I Norge vurderes denne andelen å være høy, da det generelt er god dekningsgrad i innsamlingen, et stort antall analyserte prøver, og en høy andel tidligere kjente individer blant felte voksne jerver.

Kart: Alle jerveindivider identifisert fra prøveinnsamlingen i Norge, Sverige og Finland vinteren 2017, representert med deres respektive midtpunkter. Rød=tispe. Blå=hann. Kilde: Rovdata.

Avgang av jerv

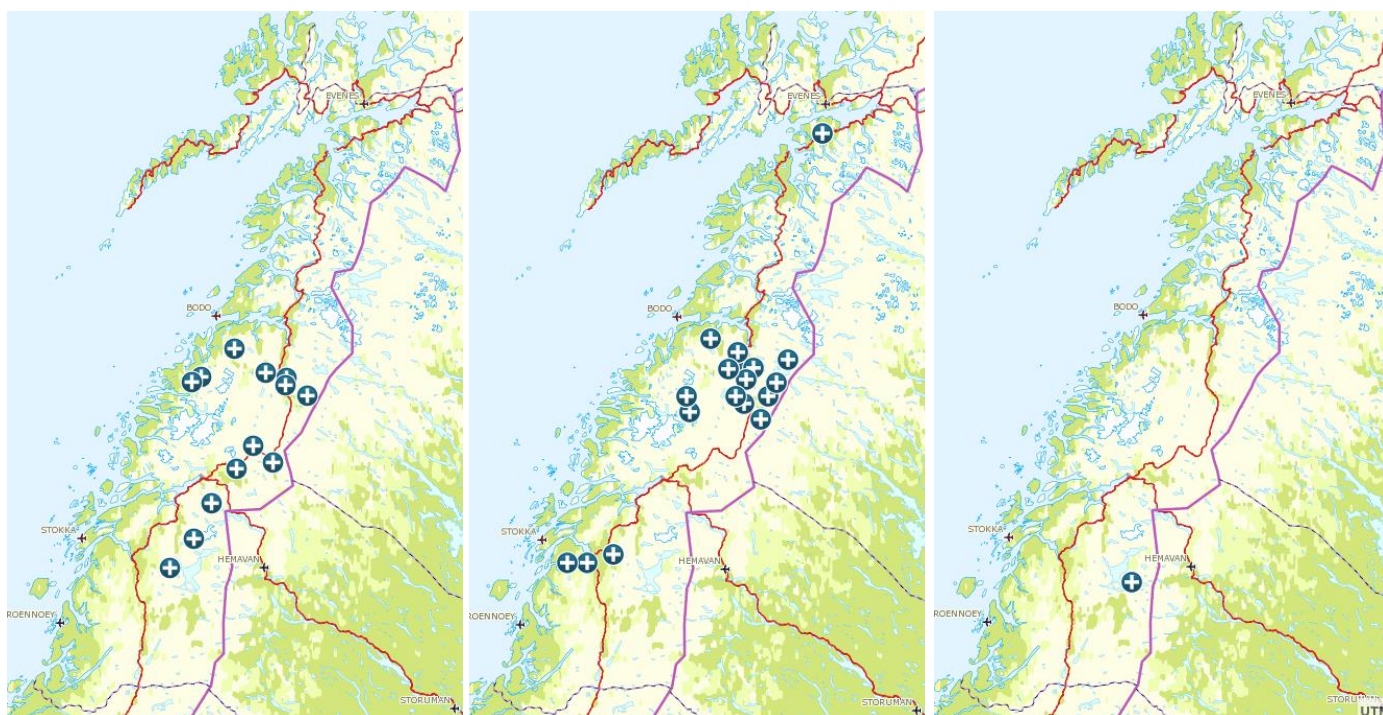
Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10.

Det er høy dødelighet blant jervunger det første året, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler og predasjon skjer avgangen av voksne jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Vintrene 2015/2016 og 2016/2017 ble det felt et betydelig antall jerv i fylket, på lisensfelling og skadefelling/ekstraordinære uttak. Sist høst/vinter er det per 22. mai 1 kun felt én jerv, på lisensfelling i Hattfjelldal.

Tabell med oversikt over kjent avgang av jerv de siste tre årene. Kilde: Rovbase.

	Lisensfellingskvote	Felt på lisensfelling	Ekstraord. Uttak enkeltdyr	Hiuttak (tispe + valper)	Annen kjent avgang	Sum avgang (voksne + valper)
2015/2016	16	6	3	4 + 6	0	13 + 6
2016/2017	16	13	6	0+4	1	20 + 4
2017/2018	16	1	0	0	0	1 + 0

Kart fra venstre til høyre: Kjent avgang av jerv i 2015/2016, 2016/2017 og 2017/2018 per 22. mai. Kilde: Rovbase.

Jervebestanden og føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. I dette tilfellet foreligger det betydelig kunnskap om bestanden av jerv i Norge og Nordland, jf. avsnittene ovenfor. Selv om endelig rapport over antall jerveynglinger i 2018 ikke blir publisert før 1. oktober, og det således fortsatt er noe usikkerhet knyttet til det siste årets registreringer, vurderer sekretariatet at man i denne saken har tilstrekkelig kunnskap til å fatte vedtak. Føre-var-prinsippet tillegges derfor lite vekt i saken.

Tap av sau og rein til jerv

Det er årlig betydelige tap av sau og rein til jerv i Nordland. Tapene av sau gikk imidlertid betydelig ned i 2017. Denne reduksjonen finner vi ikke igjen i reindrifta. Påviste tap til jerv er større de to siste årene enn de foregående årene, og antall erstattede rein har variert mellom ca 1000 og 1300 dyr de siste årene.

Tabell med oversikt over tapsutvikling i saueneæringa i Nordland 2010-2017. Kilde: Rovbase.

Beiteår	Tot. omsøkt tap (sau og lam)	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv (sau og lam)	Totalt erstattet (sau og lam)
2010	8537	49	1497	4489
2011	6659	45	938	3570
2012	8223	52	1343	4576
2013	7951	47	1136	4286
2014	6834	56	1413	3678
2015	5636	62	1124	2873
2016	5035	44	1021	2458
2017	4587	12	795	2038

Tabell med oversikt over tapsutvikling i Nordland reinbeiteområde i perioden 2009-2017, samt foreløpige tall for påviste tap i reindrifftsåret 2017/2018.

Beiteår	Tot. omsøkt tap	Antall dok. til jerv	Erstattet til jerv	Totalt erstattet rein
2009/10	5747	27	986	2809
2010/11	6417	38	1112	2923
2011/12	6225	27	1051	2836
2012/13	7181	48	1321	3539
2013/14	6644	38	1132	3100
2014/15	6459	31	1068	2976
2015/16	6809	61	1146	3163
2016/17	7157	61	1222	3021
2017/18		75		

Vurdering

Lisensfelling er en skademotivert felling av et bestemt antall individer av en viltart, der kvoten er fastsatt av offentlig myndighet og der det kreves at jegeren er registrert som lisensjeger i jegerregisteret for å kunne delta.

I St.meld. nr. 15 (2003-2004) er det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling og kvotejakt som framtidige beskatningsformer på rovvilt. Innenfor rammen av norsk lovverk og hensynet til Bern-konvensjonens bestemmelser vil dette innebære at felling av jerv kan foregå som lisensfelling. Bakgrunnen for dette er ønske om å utvikle jakt og fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og bred deltagelse av lokale jegere. Dette er videre omtalt i Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det framgår at det er en målsetting at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av yngelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

Fylkesmannen i Nordland har i sitt forslag til kvote for lisensfelling på jerv tatt utgangspunkt i kunnskap om bestandssituasjonen for jerv, skadesituasjonen på sau og rein, samt føringer og målsettinger i vedtatt forvaltningsplan og i gjeldende regelverk og rammevilkår.

Om arealdifferensieringen og kvotestørrelse

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Fylkesmannen legger til grunn at Rovviltnemnda i Nordland med sin geografiske differensiering har forsøkt å ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12. Fordelingen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for jerv.

Vi vil imidlertid påpeke at de definerte sonene for yngling av jerv er svært små sett i forhold til bestandsmålet og sonene stemmer i liten grad overens med historisk utbredelse for jerv i fylket. Dette gjør at det blir vanskelig å bruke planen som forvaltningsverktøy for jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom man forvalter jerven i samsvar med prinsippene i forvaltningsplanen, og lykkes med uttak i tråd med disse, mener vi at det må påregnes at bestanden av jerv i Nordland vil reduseres til godt under bestandsmålet. Vår faglige vurdering er derfor at kvotestørrelse og kvotefordeling må ta utgangspunkt i et kompromiss mellom nemndas målsettinger i planen og hensynet til de bestemte bestandsmålene for regionen.

Vi viser i den sammenheng til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen hvor de bl.a. sier:

«Det er en primær oppgave for rovviltnemnda å oppnå de nasjonalt fastsatte bestandsmål for regionen. Dette innebærer at planens beskrivelser av bruk av lisensfelling som virkemiddel utenfor det avsatte området ikke kan praktiseres slik som forutsatt. Det kan ikke legges til grunn at oppnåelse av bestandsmålet er avgrenset til det aktuelle avsatte området. Med et område som trolig ikke kan forventes å inneha 10 årlige ynglinger innenfor planens virketid vil nødvendigvis også reproduksjoner utenfor det fastsatte området måtte inngå i den årlige måloppnåelse.»

Jervebestanden i fylket har svingt omkring bestandsmålet de siste årene. De siste to årene har registrert bestand vært på eller nært bestandsmålet (hhv. 10 og 9 ynglinger i 2016 og 2017), men etter hiuttak har bestanden vært godt under bestandsmålet (hhv. 6 og 7 ynglinger). Per 22. mai er det påvist 11 ynglinger i fylket. Det er iverksatt forsøk på ett hiuttak, men SNO lyktes ikke med å finne tisper og valpene. Inneværende sesongs bestandsregistrering nærmer seg slutten, og SNO har i hovedsak kommet i mål med feltarbeidet.

Dersom nemnda ønsker å forsøke å endre utbredelsen av jerv i fylket slik at bestandsmålet så langt som mulig oppnås innenfor de vedtatte jervesonene, bør nemnda være svært restriktiv med lisensfelling i disse områdene. Av de 11 påviste ynglingene i 2018 er kun 3 innenfor de vedtatte jervesonene. I 2017 var 2 av 9 ynglinger innenfor jervesonen. Vi foreslår derfor at det ikke åpnes for lisensfelling innenfor de prioriterte jervesonene.

Tapene i sauene viser at tapene forårsaket av jerv er betydelig redusert. For rein ser vi imidlertid ikke samme nedgangen. Lisensfelling er skademotivert felling hvor uttaket bør styres til områder med størst tapsproblematikk. Vi vurderer at særlig hensynet til reindrifta bør vektlegges ved fordeling av kvota.

Sekretariatet foreslår etter en helhetsvurdering av situasjonen at lisensfellingskvota settes på samme nivå som de foregående årene, det vil si 16 jerv hvorav inntil 8 tisper. Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger. Vi gjør oppmerksom på at områdene nord for Rombaken omfattes av jervekvote fastsatt av Rovviltnemnda i region 8.

Fordeling av kvota

I gjeldende forvaltningsplan er det lagt opp til at fellingsområder skal inndeles ut fra følgende:

- Utgangspunkt i soneringsgrensene, kommunegrenser og fjordsystemer.
- Der en kommune er kun innafor en og samme sone – hele kommunen en jaktsone.
- Der en kommune omfatter flere ulike soner – kommunen deles i tilsvarende antall jaktområder.
- Jaktkvoter målstyres til områder med størst skadepotensiale. Jaktkvoter kan tildeles til en selvstendig sone eller flere sammenslåtte soner, alt etter hva som er hensiktsmessig ut fra totalkvote og skadesituasjon.

Rovviltnemnda for region 7 og Rovviltnemnda for Region 8 har inngått avtale om at det ved fastsetting av kvote for lisensfelling av jerv i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken. Fra Rombaksbotn går grensa langs Rombakselva opp Norddalen og følger bekken som kommer fra Brudeslørvatnet til Ofotbanen krysser denne, fra dette punkt går grensa langs Ofotbanen til svenskegrensa.

Dette innebærer at kvote for region 7 fordeles i fylket sør for Rombaken (+ evt Lofoten/Vesterålen). For kvote i områdene nord for Rombaken vises det til kvote for lisensfelling av jerv i region 8, som administreres av Fylkesmannen i Troms.

Vi foreslår at fylket deles inn i 9 fellingsområder hvor grensene så langt som mulig følger fjordsystemer og dalfører som ut fra DNA-analyser ser ut til å være naturlige barrierer/skiller mellom ulike leveområder.

Fylkesmannen vurderer som nevnt at forvaltningsplanen med de definerte jervesonene blir vanskelig å bruke som forvaltningsverktøy for jerv siden det er urealistisk at bestandsmålet kan oppnås innenfor de definerte sonene. Dersom det skal legges opp til et skille i lisensfellinga innenfor og utenfor jervesonene, foreslår vi at de fellingsområdene som berører jervesonen deles i to underområder:

1. Lofoten/Vesterålen
2. Fastlandet nord for Rombaken (inngår i kvote for region 8)
- 3a. Ofoten sør for Rombaken – utenfor jervesonen
- 3b. Ofoten sør for Rombaken – innenfor jervesonen
- 4a. Nord-Salten – utenfor jervesonen
- 4b. Nord-Salten – innenfor jervesonen
- 5a. Indre Sør-Salten – utenfor jervesonen
- 5b. Indre Sør-Salten – innenfor jervesonen
- 6a. Ytre Midtfylke – utenfor jervesonen
- 6b. Ytre Midtfylke – innenfor jervesonen
- 7a. Rana øst – utenfor jervesonen
- 7b. Rana øst – innenfor jervesonen
- 8a. Indre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen
- 8b. Indre Sør-Helgeland – innenfor jervesonen
9. Ytre Sør-Helgeland – utenfor jervesonen

Grensene for de vedtatte jervesonene i forvaltningsplanen bærer preg av å være tegnet med grov strek i kartet. For at grensene mellom de ulike fellingsområdene skal være enklere å forholde seg til i praktisk jakt, har vi gjort mindre tilpasninger slik at grensene følger tydelige formasjoner i landskapet (elver, veier, fjorder). Vi vurderer at disse justeringene ikke endrer på prinsippene i den vedtatte soneringen. Forskjellene kan sees i elektronisk kartløsning: <http://arcg.is/1a8v50>.

Sekretariatet foreslår en kvote for lisensfelling av jerv i Nordland på 16 jerv, hvorav inntil 8 tisper. Vi foreslår at det åpnes for lisensfelling av halve kvota samlet for alle fellingsområder unntatt i de prioriterte jervesonene. Dersom denne første kvota blir felt, kan Fylkesmannen i samråd med rovviltnemnda tildele dyr fra resterende kvota til de enkelte fellingsområdene ut fra hvor det er felt jerv, skadesituasjonen for sau og særlig for rein, bestandssituasjonen for jerv og føringer i forvaltningsplanen.

Kart over forslag til fellingsområder for jerv 2018/2019.

SAK 12/2018 BETINGET KVOTE FOR SKADEFELLING AV JERV OG ULV 2018/2019

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv for perioden 1. juni – 15. februar når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for arten i regionen, jf. §§ 7 og 8 i forskrift av 18.03.2005 om forvaltning av rovvilt.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv og ulv er oppnådd, mens det for gaupe og bjørn ikke er oppnådd. Fylkesmannen vurderer at Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv for perioden 01.06.2018 - 15.02.2019.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv og ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betingede fellingstillatelser for jerv og ulv i Nordland i 2018/2019 derfor ligger hos nemnda.

Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2018 - 15.02.2019.

Lovgrunnlaget

Lovgrunnlaget for forslaget er lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (§§ 18 første ledd b) og 77, jfr. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 8.

Rovviltforskriften § 8 (Kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv):

Dersom vilkårene i forskriften § 7 er oppfylt, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar. (...)

Videre er følgende politiske føringer og rammevilkår lagt til grunn for forslaget:

- St. meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003-2004)
- Rovviltforliket vedtatt av Stortinget 17.06.2011, jf. dokument 8:163 S (20 10-201 1) om endringer i forvaltningen av rovvilt.
- Forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt 20.03.2017.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artenes forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til

næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og vi anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. I forhold til vektlegging av andre samfunnsinteresser vises det til at vi i våre vurderinger har lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Fylkesmannen legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens og jervens bestandssituasjon. Vi vil i den forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv og jerv i Nordland nedenfor, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Sekretariatet legger til grunn at kravene i § 8 er oppfylt. Førre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Etter sekretariatets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sekretariatet har i forbindelse med vurdering av kvotestørrelse, også tatt hensyn til den samlede belastningen jervebestanden og ulv utsettes eller vil bli utsatt for, herunder kunnskap om skadefellinger og annen irregulær avgang. Saken gjelder kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv, og sekretariatet anser at § 11 i naturmangfoldloven ikke er relevant i denne saken.

Det følger av rovviltforskriftens formål, § 1, at forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder. Prioriteringen mellom prioriterte områder for sau og rein og prioriterte områder for rovvilt i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er tillagt vekt i vurderingene av nødvendig kvotestørrelse for betingede skadefellinger av ulv og jerv. Dette er i samsvar med prinsippene i naturmangfoldloven § 12.

Om iverksetting av betingede skadefellingstillatelser

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal forskrift om forvaltning av rovvilt følges. Videre skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan for rovvilt i regionen. Gjeldende forvaltningsplan for jerv, gaupe, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland ble vedtatt 20. mars 2017.

I rovviltforskriften § 9 står følgende:

”Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- *områdets betydning som beitemark*
- *skadenes omfang og utvikling*
- *potensialet for framtidige skader*
- *mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

En fellingstillatelse kan iverksettes i flere områder samtidig, forutsatt at nødvendig kommunikasjon er etablert for å hindre overskyting av vedtatt kvote. Det kan gis midler til godgjøring, administrasjon og organisering av fellingslag i samsvar med rovviltforskriften §§ 9 og 9a.

Bestandsmål og myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser

Landet er delt inn i åtte forvaltningsregioner med tilhørende nasjonale mål for antall årlige ynglinger innenfor regionens grenser. Nordland er en egen forvaltningsregion med følgende bestandsmål:

- 10 ynglinger av gaupe
- 10 ynglinger av jerv
- 1 ynglinger av bjørn
- 0 ynglinger av ulv

Når bestanden ligger over de nasjonalt fastsatte målene for den enkelte region, kan en rovviltnemnd tildele kvote for betinget skadefelling på gaupe, jerv, bjørn og ulv til fylkesmannen for å forhindre at disse artene gjør skade på bufe eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Vurderingen av om nemnda har myndighet skal for bjørn og ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger. For gaupe og jerv skal vurderingen av nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene. Det er data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt som skal legges til grunn, jf. rovviltforskriften § 7. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Ved kvotefastsettelse skal nemnda legge vekt på den regionale forvaltningsplanen, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjonen, jfr. rovviltforskriften § 7 andre ledd.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, jf. rovviltforskriften § 3. Det vises her til NINA Rapport 1391 *Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2017* og rapporten *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2016/2017. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 1-2017*.

Ut fra de nevnte vilkårene når det gjelder myndighet og bestandssituasjonen for de store rovdyra, har nemnda nå myndighet til å fastsette kvote for betingede fellingstillatelser på jerv og ulv i Nordland for perioden 1. juni 2018 til og med 15. februar 2019. Når det gjelder gaupe og bjørn, er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fastsette eventuelle kvoter for betingede fellingstillatelser.

Ulv

Det skal ikke etableres ulv i områder med samisk tamreindrift, noe som vil si at det ikke skal etableres ulv i Nordland. Ulv påvises kun sporadisk i Nordland. Det har ikke vært gitt fellingstillatelser på ulv i fylket siden 1984. I 2004 ble det påvist 11 tap av sau til ulv, men det ble ikke funnet grunnlag for å iverksette felling av ulv. Det er etter 2004 ikke med sikkerhet dokumentert sau eller rein drept av ulv i Nordland. Ulv kan streife over store områder under utvandringen, og ulv kan således komme raskt og relativt uforutsigbart inn i fylket både fra Sør-Skandinavia og fra den finsk/russiske bestanden.

I den regionale forvaltningsplanen står det om ulv:

«Det er ikke fastsatt nasjonale bestandsmål om yngling av ulv i region 7, Nordland. De siste tiårene har det kun sporadisk blitt registrert enkeltindivid av ulv i Nordland.»

Rovviltnemnda ønsker ikke ulv i Nordland, og viser til at det ikke skal etableres ulv i områder med samisk tamreindrift. Hele Nordland, bortsett fra deler av Lofoten/ Vesterålen, har reinbeitedistrikter.

Forvaltningsprinsipper:

2.7.1 Dersom sau og rein dokumenteres drept av ulv, skal det tillates skadefelling.

2.7.2 I en situasjon hvor ulv forekommer kun sporadisk er skadefelling et mer egnet virkemiddel enn lisensfelling dersom det oppstår skader. Dersom det imidlertid etablerer seg ulv i regionen, skal det åpnes for lisensfelling.»

Ulv er den rovviltarten i Norge som er mest truet (kritisk truet i Norsk Rødliste 2016). I St. meld. nr 15 (2003-2004) s.112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge foreligger det nasjonale føringer for forvaltning av ulv i Nordland:

”Ulv: Det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende par av ulv i regionen. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia.”

Dette, sammen med rovviltforskriftas overordnede mål om å sikre bærekraftige bestander av rovviltartene og bestemmelsene i naturmangfoldloven om å sikre bestandenes overlevelse, tilsier at man ved vurdering av terskelen for skadefelling også må vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvebestanden.

Jerv

For informasjon om bestandsstatus for jerv, avgang av jerv og tap av sau og rein til jerv viser vi til saksframlegg til sak 11/2018.

Forvaltningsplan for rovvilt i Nordland

Rovviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt den 20. mars i år. Nemnda har satt av definerte forvaltningssoner for jerv i fylket, hvor det er mål om at det vedtatte regionale bestandsmålet for jerv skal oppnås.

Forvaltningsprinsipper for jerv i forvaltningsplanen:

- 2.4.1 Byrdefordeling: Det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringene fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.3.1 Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
- 2.3.2 Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
- 2.3.3 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvoten er gitt. Uttak utenfor forvaltningsområde for jerv skal prioriteres først.
- 2.3.4 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokken kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.
- 2.3.5 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Oppsummering og tilråding fra sekretariatet

Fylkesmannen konstaterer at myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling for disse artene er lagt til rovviltnemnda i regionen.

Vinter 2017 ble det registrert ni jerveynglinger, hvorav to som ble tatt ut ved hiuttak. Bestandsstatus etter hiuttak var dermed godt under bestandsmålet. De foreløpige resultatene fra vinteren 2018 viser at vi ligger så vidt over bestandsmålet i år. Ut fra kunnskap om utbredelsen av jerv i fylket og de prioriterte jerveområdenes begrensede størrelse, må det forventes at en betydelig del av jervebestanden bruker leveområder utenfor de prioriterte områdene for jerv. Under vinterens bestandsregistrering er det registrert både enkeltjerv og ynglinger i eller i nærheten av beiteområder for sau og rein i flere områder i fylket. Ut fra dette vurderer vi at det er et potensiale for tap av sau og rein til jerv kommende beitesesong. Det kan dermed oppstå situasjoner hvor det er grunnlag for å kunne innvilge søknader om skadefelling. I denne sammenhengen er det riktig å nevne at skadefelling på barmark er svært vanskelig, også når det er knyttet til ferske tap. I realiteten er skadefelling på barmark et lite reelt virkemiddel for å forebygge tap.

Vi vurderer at skadefelling av inntil fire jerver vil være både tilstrekkelig i forhold til tiltak ved akutte skadesituasjoner og forsvarlig i forhold til målet om å forvalte jervebestanden nærmest mulig bestandsmålet for jerv i Nordland. Forrige sesong hadde Fylkesmannen i Nordland en kvote på fire betingede fellingstillatelser på jerv.

De siste årene har Fylkesmannen i Nordland hatt en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv. Dette mener vi vil være tilstrekkelig også for sesongen 2018/2019.

Konklusjon

Ut fra retningslinjer for iverksetting av fellingstillatelser, bestandssituasjonen ift. nasjonale bestandsmål, tapssituasjonen i fylket, og tidligere års erfaringer med fellingstillatelser, tilrår vi en kvote på to betingede fellingstillatelser på ulv og fire betingede fellingstillatelser for jerv for perioden 01.06.2018 - 15.02.2019.

SAK 13/2018 DRØFTINGER/ ORIENTERINGER/ REFERATSAKER

a) Orientering om skadefellinger/ ekstraordinære uttak

Orientering legges fram i møte.

b) Orientering om yngleregistrering av jerv

Orientering legges fram i møte.

c) Fagrapporter og lignende

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

[Flagstad, Ø. m.fl. 2018. DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2016 og 2017. NINA Rapport 1483.](#)

[Fløystad, I. m.fl. 2018. Populasjonsovervåking av brunbjørn. DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2017. NINA Rapport 1494.](#)

[Rovdata. 2018. Bestandsstatus gaupe, jerv, ulv og bjørn fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Brev til Miljødirektoratet 16.05.2018.](#)

d) Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen

Vedtaket dato	Område	Hva
23.02.2018	Saltfjellet RBD	Akuttmidler
27.02.2018	Byrkije RBD	Akuttmidler og skadefelling
14.03.2018	Byrkije RBD	Skadefelling gaupe
03.04.2018	Byrkije RBD	Skadefelling gaupe
04.04.2018	Voengel Njaarke RBD	Akuttmidler
11.04.2018	Byrkije RBD	Akuttmidler
01.05.2018	Røssåga-Toven RBD	Akuttmidler
09.05.2018	Voengel Njaarke RBD	Akuttmidler

e) Brev til nemnda

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
12.02.2018	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinære uttak av jerv
12.02.2018	Mdir	Rovviltnemnda m.fl.		Høring – erstatning for drept hund
14.02.2018	Mdir	Rovviltnemnda		Ekstraordinære uttak av jerv
16.02.2018	Mdir	Rovviltnemnda m.fl.		Kvotepålegg for bet. skadefelling av gaupe
16.02.2018	Saltfjellet RBD	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
22.02.2018	Mdir	Rovviltnemnda		Planleggingsrammer FKT 2018
23.02.2018	Nordland Bondelag	Fylkesmannen	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
24.02.2018	Håfjell beitelag og Ballangen S&G	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
05.03.2018	NKF	KLD og LMD	Rovviltnemnda	Uttalelse om rovvilt og reindrift
16.03.2018	Mdir	Rovviltnemnda m.fl.		Fastsetting av nasjonale satser for tidlig sankning og bruk av

16.03.2018	NRF	Mdir	Rovviltnemnda	hjemmebeite
20.03.2018	Mdir	Saltdal kommune	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
03.04.2018	Rovviltnemnda i region 5	Mdir	Rovviltnemnda m.fl.	Klage på avvissningsvedtak – kvotejakt på gaupe
04.04.2018	Voengel Njaarke RBD	Mdir	Rovviltnemnda	Om FKT-midler 2018
05.04.2018	KLD	Rovviltnemnda		Anmodning om uttak av jerv
06.04.2018	Hemnes kommune	Mdir	Rovviltnemnda	Om forvaltningsplanen og kvotejakt på gaupe
11.04.2018	Beiarn kommune	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
16.04.2018	Byrkije RBD	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
19.04.2018	Lasken beitelag	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
23.04.2018	Lasken beitelag	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
23.04.2018	Nordland S&G	Rovviltnemnda		Om uttak av jerv
24.04.2018	KLD	Mdir	Rovviltnemnda m.fl.	Om skadefelling og ekstraordinære uttak av ulv
30.04.2018	Mdir	Fylkesmannen	Rovviltnemnda m.fl.	Kvote for betinget skadefelling av ulv – mai 2018
04.05.2018	Rana kommune	Mdir	Rovviltnemnda	Anmodning om uttak av jerv
09.05.2018	Mdir	Lasken beitelag	Rovviltnemnda m.fl.	Ekstraordinært uttak av jerv

SAK 14/2018 EVENTUELT

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Torfinn Sørensen (e.f.)
fylkesmiljøvernsjef

John Kosmo (e.f.)
Landbruks- og reindriftsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Protokoll fra møte 1/2018
2. Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen
3. Brev til nemnda